

**ALUEELLINEN
KEHITTÄMISTEHTÄVÄ**
TURKU

Toteutussuunnitelma
Liite 1

25.11.2024

Turun kaupunginkirjasto
Alueellinen kehittämistehtävä
Toteutussuunnitelma 2025

Sisällys

Johdanto.....	2
Verkostojen, yhteistyön ja alueen kirjastohenkilökunnan ja asiakkaiden osallisuuden vahvistaminen	3
Lukemisen edistäminen, kirjastojen lukutaitotyö sekä moninaiset lukutaidot	3
1 Toimialueen yleisten kirjastojen toiminnan vahvistumisen ja kehittymisen tukeminen	4
1.1 Yhteiset kehittämishankkeet	4
1.2 Tiedotteet sekä jaettavat ja lainattavat materiaalit.....	5
1.3 Kirjastojen näkyvyyden ja kirjastopalveluiden tunnettuuden edistäminen	5
2 Henkilöstön osaamisen tukeminen	6
2.1 Ammatilliset täydennyskoulutukset	6
2.2 Opinto- ja verkostoitumismatkat	8
2.3 Työkiertojaksot.....	8
2.4 Pedagogiset verkkosisällöt.....	8
3 Yleisten kirjastojen keskinäisen yhteistoiminnan edistäminen	9
3.1 Alueen kirjastojen keskinäisen yhteistyön, vertaistuen ja yhteydenpidon vahvistaminen	9
Kumppanikirjastotoiminta	9
AKE-henkilöstön vierailut alueen kirjastoissa	9
Etäkahvihetket	10
3.2 Alueellisten työryhmien ja verkostojen tukeminen.....	10
Alueellinen suunnittelu-, kehittämis- ja seurantaryhmä	11
Kirjastojen näkyvyystyöryhmä	11
VarSat-ydinryhmä ja verkosto	12
Digityöryhmä	12
Moninaisuustyöryhmä	13
Tapahtumaverkosto	13
3.3 Kaksikielisten kirjastojen yhteistyö	13
3.4 Kaukolainaus	14
4 Toiminnalliset tavoitteet	14
5 Henkilöstöressurit	16

Johdanto

Tammikuun 1. päivänä 2017 astui voimaan laki yleisistä kirjastoista (1492/2016). Laissa säädetään alueellisesta kehittämistehtävästä seuraavasti:

Alueellisella kehittämistehtävällä luodaan edellytyksiä toimialueen yleisten kirjastojen toiminnan vahvistumiselle. Kehittämistehtävällä tuetaan toimialueen yleisten kirjastojen kehittymistä ja henkilöstön osaamista sekä edistetään yleisten kirjastojen keskinäistä yhteistoimintaa.

Kehittämistehtävää hoitava kirjasto toimii yhteistyössä muiden kehittämistehtävää hoitavien yleisten kirjastojen, valtakunnallista kehittämistehtävää hoitavan yleisen kirjaston ja muiden kirjastojen kanssa.

(Laki yleisistä kirjastoista 8 §)

Opetus- ja kulttuuriministeriön asetus yleisistä kirjastoista (660/2017) tuli voimaan 1.1.2018. Siinä Turun kaupunginkirjastolle annettiin alueellinen kehittämistehtävä toimialueena Varsinais-Suomen ja Satakunnan kunnat.

Kirjastopalvelut kuuluvat Turun kaupungissa kulttuurin palvelukokonaisuuteen. Alueellinen kehittämistehtävän (AKE) operatiivinen toteutus on Turun kaupunginkirjastossa valtuutettu yhteiset palvelut -yksikölle, ja valtionavustushakemuksessa määritellyt toiminnalliset tavoitteet on kirjattu myös Turun kaupunginkirjaston järjestelmätiimin vuosisuunnitelmaan. Tavoitteiden toteutumista seurataan osana yhteiset palvelut -yksikön toiminnan seurantaa. Alueellisen kehittämistehtävän hoitamiseen osallistuu henkilöstöä myös kirjaston muista tulosyksiköistä.

Tässä suunnitelmassa kehittämistehtävän toimenpiteet on jaoteltu niiden ensisijaisten tavoitteiden alle. Useimmat toimenpiteet tukevat kuitenkin myös kehittämistehtävän muita tavoitteita.

Alueellisen kehittämistehtävän toteutussuunnitelma julkaistaan ja siitä tiedotetaan alueen kirjastojen extranetissä. Alueellisen kehittämistehtävän vuosisuunnittelun perustana ovat:

- Aiemmasta toiminnasta saatu palaute, jota kerätään sekä vuosittaisella yleisellä palautekyselyllä, yksittäisten toimien kuten koulutuspäivien jälkeen verkkokyselyillä sekä erityisesti uudentyypisten toimintamuotojen kokeilun yhteydessä tapauskohtaisesti valittavilla kehittävän arvioinnin menetelmillä.
- Alueellisten työryhmien tekemät suunnitelmat. Kaikille toimialueen kirjastoille tarjotaan mahdollisuus osallistua alueellisten työryhmien ja verkostojen toimintaan sekä yhteisiin kehittämishankkeisiin.
- Alueen kirjastohenkilöstöltä saadut toiveet, joita kerätään sekä palautekyselyillä että suullisesti kasvokkaisten tapaamisten kuten AKE-ihmisten kirjastovierailujen yhteydessä.
- Koulutustapahtumissa ja työpajoissa syntyneet yhteiset ideat. AKE-toiminnan kehittämistarpeiden pohdintaan varataan aikaa erityisesti alueen kirjastonjohtajille suunnatuissa tapahtumissa.

Alueen kirjastohenkilöstöä kannustetaan olemaan aktiivisesti mukana suunnittelemassa alueellista kehittämistoimintaa sekä osallistumaan

alueelliseen yhteistyöhön. Kaikkien osallistumista tuetaan antamalla runsaasti erilaisia osallistumismahdollisuuksia. AKE-toiminnan kehittäminen on keskeinen teema kaikkien alueella toimivien yhteistyöverkostojen toiminnassa. Lisäksi esimerkiksi koulutustapahtumiin sisällytetään myös osioita, joissa osallistujat pääsevät ideoimaan ja suunnittelemaan alueellisten kehittämistoimintaa.

Vuodelle 2025 on alueen kirjastonjohtajien päätöksellä valittu kaksi läpileikkaavaa teemaa. Verkostojen, yhteistyön ja alueen kirjastohenkilökunnan osallisuuden vahvistamisen teema jatkuu vuodelta 2024. Uudeksi teemaksi valittu lukemisen edistäminen, kirjastojen lukutaitotyö sekä moninaiset lukutaidot.

Verkostojen, yhteistyön ja alueen kirjastohenkilökunnan ja asiakkaiden osallisuuden vahvistaminen

Verkostojen vahvistamisella pyritään parantamaan erityisesti pienten kirjastojen toimintaedellytyksiä. Alueellisten verkostojen kautta pystytään jakamaan tehokkaasti osaamista ja hyviä käytäntöjä sekä parantamaan erityisesti pienten kirjastojen henkilöstön osallisuuden kokemusta. Yhteistyön lisäämisellä pyritään myös vähentämään päällekkäistä työtä alueen kirjastoissa ja helpottamaan erityisesti pienten kirjastojen arkea.

Verkostojen vahvistamisella pyritään luomaan pohjaa henkilökunnan osallisuuden kokemuksen parantamiselle, mikä puolestaan luo edellytyksiä myös asiakkaiden osallistumisen ja osallisuuden vahvistumiselle. Kun henkilökunnalla on mahdollisuus kokea itsensä aidosti osaksi toimintaa ja päätöksentekoa, heillä on paremmat valmiudet tukea myös asiakkaiden osallistumista palveluiden kehittämiseen. Ensi vuoden koulutusteemoissa painotetaan henkilökunnan osallisuuden kokemuksen parantamista sekä asiakkaiden osallistamisen keinoja ja menetelmiä. Näin vahvistetaan henkilökunnan taitoja ja työkaluja asiakaslähtöisen kehittämisen edistämiseen ja kirjastojen vuorovaikutteisen toiminnan tukemiseen.

Toiminnassa panostetaan myös vapaamuotoisten kohtaamisten järjestämiseen sekä AKE-henkilökunnan ja alueen kirjastotyöntekijöiden tapaamisiin.

Lukemisen edistäminen, kirjastojen lukutaitotyö sekä moninaiset lukutaidot

Teeman päätavoitteena on kehittää lukemisen edistämiseen liittyvää osaamista, käytäntöjä ja yhteistyötä alueen kirjastoissa. Keinoina tavoitteen saavuttamiseen käytetään kirjastohenkilöstölle suunnattujen koulutusten ja työpajojen järjestämistä, kirjastojen käyttöön tarkoitettujen materiaalipakettien suunnittelua ja koostamista, kirjastojen yhteistyön koordinoimista sekä kirjastojen tukemista uusien yhteistyörakenteiden ja työtapojen luomisessa. Painopisteinä teemaan liittyvissä koulutuksissa ovat lukutaitotyön uudet menetelmät, sisällöt ja niiden avaaminen, lukemisen esteet ja erilaisten lukijoiden kohtaaminen sekä lukemisen edistäminen kuntien yhteisenä päämääränä. Kirjastojen käyttöön tarjottavien materiaalien lokalisointiin järjestetään työpajoja, joissa kirjastohenkilökunta voi muokata materiaaleista parhaiten omaan työympäristöönsä sopivia. Teemaan liittyvää toimintaa suunnittelemaan ja toteuttamaan hoitamaan palkataan oma projektisuunnittelija.

Turun kaupunki
Vapaa-aikatoimiala, kirjastopalvelut

Liite 1

25.11.2024

1 Toimialueen yleisten kirjastojen toiminnan vahvistumisen ja kehittymisen tukeminen

1.1 Yhteiset kehittämishankkeet

Turun kaupunginkirjasto koordinoi yhdessä toteutettavien kehittämisideoiden hankkeistamista, eli idean hahmottelua hankkeeksi määrittelemällä sille päämäärä, tavoitteet, aikataulu, resurssit ja tulostavoitteet. Kehittämisideat voidaan konkretisoida kehittämistehtävän osakokonaisuuksiksi tai erillisellä hankeavustuksella rahoitettaviksi hankehakemuksiksi, joiden tavoitteet ovat yhteneväisiä kehittämistehtävän kanssa.

Hankkeiden lähtökohtana on toimialueella tunnistettu tarve tai ongelma, johon haetaan ratkaisua alueen kirjastojen yhteistyötä tukemalla. Kaikille toimialueen kunnille tarjotaan yhdenvertainen mahdollisuus osallistua kehittämishankkeisiin. Hankkeet voidaan toteuttaa myös valtakunnallisina, jolloin osallistujat ja kohderyhmä sijaitsevat useamman kuin kahden maakunnan alueella. Myös kansainvälisiä hankkeita voidaan toteuttaa.

Vuonna 2024 päättyneessä alueellisessa yhteishankkeessa Kestävä kehitys Lounais-Suomen kirjastoissa – Missä ollaan, minne mennään luotiin alueen kirjastoille yhteinen [Kestävän kehityksen tiekartta](#). Myös Turun AKE asetti tiekarttaan omat kestävyyslupauksensa ja niiden toteutumista tukevat toimenpiteet. AKE sitoutuu edistämään kestävä kehitystä tukemalla kirjastojen henkilöstön osaamisen kehittämistä, lisäämällä tietoisuutta kestävästä toiminnasta sekä tarjoamalla työkaluja ja resursseja ympäristöystävällisten käytäntöjen omaksumiseen. Lisäksi AKE kannustaa alueelliseen yhteistyöhön ja hyvien kestävä kehityksen käytäntöjen jakamiseen kirjastojen välillä, jotta kestävät toimintamallit juurtuvat laajasti. Tavoitteena on edistää sekä ekologista että sosiaalista kestävyttä kaikissa alueen kirjastoissa. Hankkeen päätyttyä vastuu tiekarttatyön seurannasta sekä kirjastojen oman tiekarttatyön tukemisesta siirtyy AKELLE. AKE vastaa jatkossa uusien kirjastojen kutsumisesta mukaan tiekarttatyöhön. AKE myös järjestää jo mukana oleville kirjastoille seurantakokouksia, joilla varmistetaan tiekarttatyön jatkuvuus sekä päivitetään tiekarttaa tarpeen mukaan.

Osa vuonna 2021 päättyneen Yleisten kirjastojen digihankkeen tavoitteista on otettu pysyväksi osaksi alueellisen kehittämistehtävän tavoitteita. Hankkeen aikana luotu Lounais-Suomen kirjastojen digityöryhmä (aiemmin nimellä digitutorien verkosto) jatkaa toimintaansa alueellisen kehittämistehtävän koordinoimana. Verkoston tavoitteena on ideoida alueen kirjastojen tarjoamaa digitukea sekä kirjastohenkilöstön digiosaamista vahvistavia toimia.

Vuonna 2025 käynnistetään (mikäli hankkeelle saadaan rahoitus) alueellinen Tulevaisuusvalta-yhteishanke, jonka tavoitteena on tukea Suomessa asuvia ukrainalaisia tulevaisuuden suunnittelussa ja rakentamisessa. Hankkeen kautta pyritään myös tuomaan kirjastohenkilöstölle tutuksi ajattelua tulevaisuusvallasta sekä kehittämään kirjastoille työtapoja, joiden avulla voidaan paremmin tukea maahan muuttaneita lapsiperheitä esimerkiksi kotoutumisen, oman kielen ja lukutaidon vahvistamisessa. Tulevaisuusvalta-hanke toteutetaan pilottikuntamallilla erillishankkeena ja siihen palkataan oma projektityöntekijä. Hankkeen pilottikunnat ovat Turku, Huittinen, Loimaa ja Raisio. Hankkeen tavoitteena on luoda toimintamalleja, joista kaikki alueen kirjastot voivat hyödyntää. Jotta hankkeen alueellinen vaikuttavuus pystytään vahvistamaan, hanke toteutetaan tiiviissä yhteistyössä AKE-toiminnan kanssa.

Vuoden 2025 aikana on tavoitteena hankkeistaa 1–2 uutta alueen kirjastojen yhteistyönä toteutettavaa kehittämisideaa sekä hakea niille rahoitusta.

1.2 Tiedotteet sekä jaettavat ja lainattavat materiaalit

Alueellisen kehittämistoiminnan tärkeimpänä tiedotuskanavana toimii koko alueen yhteinen Lounais-Suomen kirjastojen extranet. Sivustolle kootaan tietoa esimerkiksi tulevista koulutuksista ja muista ajankohtaisista asioista. Sivuston koulutusarkistoon kootaan myös koulutusten esitysmateriaaleja.

Extranet-sivustoa käytetään myös hyvien käytänteiden ja toimintamallien jakamiseen. Extranetin materiaalipankkiin kerätään ohjeistusta ja materiaaleja kirjastojen käyttöön. Osa materiaaleista on ladattavissa verkosta ja osa on toimialueen kirjastojen lainattavissa. Vuonna 2025 extranetissä jatketaan aiemmin aloitettua Kirjastojen kuulumiset -juttusarjaa, jossa AKE-henkilöstö haastattelee alueen kirjastojen henkilökuntaa joko kirjastovierailujen yhteydessä tai puhelimitse.

Alueen kirjastohenkilöstöä kannustetaan tilaamaan extranet-sivuston tiedotteet suoraan sähköpostiinsa. Tilauskattavuus on erinomainen ja se pyritään pitämään korkealla tasolla viestimällä asiasta säännöllisesti esim. koulutusten ja kehittämispäivien sekä perehdytystapahtumien yhteydessä.

Extranetissä tiedottamisen lisäksi AKE järjestää myös infotilaisuuksia, joissa voidaan kirjallista tiedotetta paremmin avata esimerkiksi uusien kehittämistoimien käytäntöjä sekä vastata osallistujien kysymyksiin. Erityisesti uusille työntekijöille suunnattu AKE-toiminnan perusasioita esittelevä AKE-ABC-infotilaisuus järjestetään vuosittain. AKE-ABC:n tallennetaan, jotta kirjastot voivat käyttää tallennetta uuden henkilöstön perehdyttämisessä.

Sähköisen viestinnän lisäksi Turun kaupunginkirjasto lähettää toimialueen kirjastoille kehittämistehtävään liittyviä esitteitä ja materiaaleja postitse sekä välittää niille muuta kirjastopalvelujen käytön ja toiminnan laadun edistämistä tukevaa materiaalia.

Alueen kirjastoille tarjotaan myös yhteisiä lainattavia materiaaleja kuten digivälinesalkut, pelisalkku, pakopelisalkku, satusalkut ja muistelusalkut. Vuonna 2025 uutena lainattavana materiaalina otetaan käyttöön Harry Potter -teemaisten tapahtumien järjestämiseen sopiva salkku. Lisäksi jo käytössä olevia digivälinesalkkuja ajantasaisestaan.

1.3 Kirjastojen näkyvyyden ja kirjastopalveluiden tunnettuuden edistäminen

Alueen kirjastojen yhteisiä näkyvyyden edistämiseen liittyviä toimenpiteitä suunnittelee ja toteuttaa Lounais-Suomen kirjastojen näkyvyystyöryhmä. Yhteisviestinnän ja -kampanjoiden lisäksi näkyvyystyöryhmä myös ideoi alueen kirjastolaisille tarjottavia viestintään ja markkinointiin liittyviä koulutuksia.

Vuonna 2025 toteutetaan kaksi koko AKE-alueen laajuista viestintäkampanjaa. Toisen teemana kuntapäätäjien tutustuttaminen kirjaston palveluihin ja kuntapäätäjien kutsuminen kyläilemään kirjastoissa. Vastaava kampanjan toteutettiin viimeksi vuosina 2022–2023 ja siitä saatiin hyvää palautetta sekä kirjastoilta että kuntapäätäjiltä. Jatkossa kuntapäätäjille suunnattua yhteistä viestintää on päätetty toteuttaa aina kuntavaalivuosina. Toisen viestintäkampanjan teemana on lukutaito ja sen merkitys niin yksilölle kuin yhteis-

kunnalle. Tämä kampanja toteutetaan yhteistyössä Joensuun ja Oulun AKE-jen kanssa. Kampanjan materiaalien tuottamisessa käytetään mahdollisuuksien mukaan höydyksi ostopalveluita ja viestintätoimistojen osaamista. Kaikki asiakkaille ja kuntapäätäjille suunnatut viestintämateriaalit tuotetaan sekä suomeksi että ruotsiksi. Yhteisten viestintäkampanjoiden tavoite on parantaa kirjastojen ulkoisen viestinnän laatua sekä vähentää päällekkäistä työtä.

Kirjastojen palveluiden näkyvyyttä edistetään myös suunnittelemalla ja toteuttamalla alueen kirjastojen oma osasto Turun kirjamesuille. Osastolla tuodaan näkyviksi alueen yleisiä kirjastoja ja kirjastojen palveluja. Messuosastolla työskentelee kirjastojen henkilökuntaa kattavasti koko toimialueelta. Kirjastoille pyritään saamaan näkyvyyttä myös kirjamesujen lavaohjelmassa.

2 Henkilöstön osaamisen tukeminen

Ensi vuoden koulutuksissa keskitytään entistä enemmän työpajoihin ja osallistaviin koulutusmuotoihin luentojen sijaan. Tavoitteena on tarjota tilaisuuksia, jotka vaativat osallistujilta omaa panostusta ja aktiivista osallistumista, jolloin oppimisesta tulee syvempää ja sitoutuneempaa. Koulutuksilla ei pyritä tavoittamaan suuria osallistujamääriä, vaan niiden kohderyhmänä ovat motivoituneet oppijat, jotka haluavat kehittää oman kirjastonsa palveluita. Tämä lähestymistapa lisää koulutusten vaikuttavuutta, sillä osallistajat vievät opitut asiat tehokkaammin käytäntöön omilla kirjastoissaan.

Varsinaisten koulutustilaisuuksien lisäksi alueen kirjastotyöntekijöille pyritään tarjoamaan runsaasti mahdollisuuksia myös epämuodollisiin keskinäisiin kohtaamisiin. Uuden oppimista voidaan edistää vähentämällä luentotyypistä muodollista koulutusta ja lisäämällä epämuodollisia kohtaamisia. Tämä lähestymistapa tukee 70-20-10-mallia, joka korostaa epämuodollisen oppimisen tehokkuutta formaaliin oppimiseen verrattuna. Malli, jonka Robert Eichinger ja Michael Lombardo kehittivät 1990-luvulla, on laajasti käytössä osaamisen kehittämisessä. Sen mukaan suurin osa oppimisesta tapahtuu käytännön työssä (70 %), noin viidennes muilta oppimalla (20 %) ja vain noin 10 % muodollisen koulutuksen kautta. Vuonna 2025 kaikkiin järjestettyihin koulutuksiin pyritään sisällyttämään osioita, jotka kannustavat osallistujia suhteuttamaan opitut asiat omaan työympäristöönsä. Käytännössä tämä voi tarkoittaa esimerkiksi yhteiskäyttöisten materiaalien (esim. kirjastonkäyttöä opastava pakopeli) lokalisointia omaan kirjastoon sopivaksi.

2.1 Ammatilliset täydennyskoulutukset

Vuoden 2025 aikana järjestetään 15–20 täydennyskoulutusta alueen kirjastojen henkilöstölle. Vuoden 2025 koulutuksissa painotetaan aiheita, jotka linkittyvät koko AKE-toimintaa läpileikkaaviksi valittuihin teemoihin eli osallisuuteen ja lukutaitoon. Koulutuksissa painotetaan myös konkreettisten työkalujen käyttöönottoa sekä uusia työtapoja. Konkreettisten työkalujen koulutuksella pyritään lähelle kirjastojen arkea. Koulutuksia sidotaan esimerkiksi valtakunnallisiin teemaviikkoihin, joihin alueen kirjastoja kannustetaan osallistumaan.

Koulutustapahtumiin sisällytetään myös osioita, joissa osallistujat pääsevät ideoimaan alueellista kehittämistoimintaa ja yhteishankkeita sekä keskustelemaan alueen kirjastojen vahvistamistarpeista ja muista ajankohtaisista asioista. Kehittämistoiminnan kehittämiseen tähtäviä sisältöjä painotetaan erityisesti kirjastojen johtamisesta ja kehittämisestä vastaavalle henkilökunnalle suunnatuissa tapahtumissa.

Koulutuksia järjestetään sekä etä-, lähi- että hybriditoteutuksina. Lähikoulutuksissa painotetaan työpajamaisuutta ja verkostoitumismahdollisuuksia. Suurin lähikoulutustapahtuma on vuonna 2025 alueen koko kirjastohenkilöstölle suunnattu Lounais-Suomen kirjastopäivä, joka järjestetään AKE:n koordinoimana yhteistyössä Lounais-Suomen aluehallintoviraston sekä alueella kirjastoalan koulutusta tarjoavien oppilaitosten sekä alueen korkeakoulukirjastojen kanssa. Vuoden läpileikkaavat teemat eli osallisuus ja lukutaito näkyvät myös tämän koulutuspäivän sisällöissä. Lisäksi ohjelmaan on suunniteltu kehittämismessuja, joilla kirjastot pääsevät esittelemään omia ajankohtaisia innovaatioitaan.

Muita vuoden 2025 laajoja kokonaisuuksia ovat mm. kirjastojen johtajille, esihenkilöille ja muille kirjastopalvelujen kehittämisestä vastaaville suunnatut Pomopäivät (kevällä ja syksyllä) sekä Tarinatornado-koulutuspäivä lasten- ja nuortenkirjastotyötä tekeville. Turun AKE osallistuu omalla ohjelmakokonaisuudellaan myös KINE 2025 järjestelyihin Porissa.

Etä- ja hybridikoulutuksien tallenteet jaetaan verkossa, mikäli se on koulutussisällön kannalta tarkoituksenmukaista ja esiintyjät antavat sille suostuksensa. Koulutustallenteet säilytetään verkossa niin pitkään, kuin se on tarkoituksenmukaista. Saavutettavuusdirektiivin mukaiset tekstitykset hankintaan tallenteisiin ostopalveluna.

Koulutusten järjestämisessä hyödynnetään parasta osaamista koko toimialueelta. Lähikoulutuksia järjestään eri puolilla aluetta ja niihin tarjotaan tarpeen mukaan myös verkostoitumismahdollisuuksia tarjoavia yhteiskuljetuksia. Valtaosa koulutusten aiheista valitaan alueen kirjastohenkilökunnalta ja kirjastojen johtajilta tulleiden toiveiden perusteella. Osa koulutussisällöistä suunnitellaan ja tuotetaan alueellisissa työryhmissä. Koulutustoiveita voi esittää myös anonymisti Lounais-Suomen kirjastojen extranetissä olevalla lomakkeella. Täydennyskoulutuksia suunnitellaan tiiviissä yhteistyössä aluehallintovirastojen kanssa. Osa koulutuksista tuotetaan yhteistyössä aluehallintoviraston, toisten AKE-kirjastojen sekä muiden sektorien kirjastojen kanssa.

Koulutuksissa huomioidaan kielellinen tasa-arvo, sillä alueella on myös kaksikielisiä kuntia. Ruotsinkielisiä koulutussisältöjä suunnitellaan yhdessä muiden kehittämistehtävää hoitavien kirjastojen sekä Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintoviraston ruotsinkielisen sivistystoimen yksikön kanssa. Ruotsinkielisten koulutusten toteuttamiseen osallistutaan myös toimialueen ulkopuolella, esimerkiksi korvaamalla kouluttajien matkakuluja tai tarjoamalla kirjaston omaa asiantuntemusta koulutusten järjestämiseen. Ruotsinkieliset etäyhteydellä lähetettävät koulutukset ja verkkosisällöt pyritään myös avaamaan valtakunnallisesti kirjastohenkilöstön käyttöön.

Myös suomenkielistä kirjastohenkilökuntaa kannustetaan osallistumaan ruotsinkielisiin koulutuksiin, joissa he voivat koulutuksen sisältöjen oppimisen lisäksi kehittää kielitaitoaan.

2.2 Opinto- ja verkostoitumismatkat

Vuonna 2025 alueen kirjastojen henkilöstölle järjestetään 2–4 opinto- ja verkostoitumismatkaa Suomessa. Alueelliset työryhmät osallistuvat opintomatkojen sisällön suunnitteluun ja toteutukseen. Matkojen tarkoitus on tarjota oivalluksia sekä mahdollisuuksia verkostoitumiseen ja hyvien käytänteiden jakamiseen niin alueen sisällä kuin kirjastokentällä laajemminkin.

2.3 Työkiertojaksot

Vuonna 2025 jatketaan 2023 aloitettua kehittämisalueen kirjastojen välistä työkiertoa, jota alueellinen kehittämistehtävä koordinoi. Työkierron toteutukseen valitut toimintakäytännöt todettiin ensimmäisenä vuonna erittäin toimiviksi, joten toimintaa jatketaan samoilla käytännöillä. Näillä käytännöillä työkierrat on pystytty alusta asti järjestämään kustannustehokkaasti. Työkiertojaksoista saadun palautteen mukaan vaihtojaksot hyödyttävät yleensä sekä lähettävää että vastaanottavaa kirjastoa.

Työkierrosta kiinnostuneille annetaan neuvontaa ja autetaan kiertoon lähti- jöitä sopivan kohteen löytämisessä sekä työkierron sopimisessa. Työkiertojaksot voidaan toteuttaa myös vastavuoroisina työntekijävaihtoina. Ne ovat pääsääntöisesti viikon mittaisia, mutta myös lyhempiä jaksoja voidaan järjestää.

Työkiertojen toteuttamiseen tarjotaan valmis sopimus pohja, tuetaan perehdytysohjelmien laatimisessa sekä avustetaan mahdollisuuksien mukaan myös sijaisen järjestämisessä. Kehittämistehtävään myönnetyllä avustuksella korvataan työkiertoista toteutuneita matkakustannuksia sekä tapauskohtaisesti majoituskustannuksia.

2.4 Pedagogiset verkkosisällöt

Liboppi on Suomen yleisten kirjastojen henkilökunnalle suunnattu täydennyskoulutuksen verkko-oppimisolusta. Liboppi-oppimisolustan avulla luodaan edellytyksiä yleisten kirjastojen toiminnan vahvistumiselle tukemalla henkilöstön osaamista, kirjastojen kehittymistä ja kirjastojen keskinäistä yhteistoimintaa. Liboppi tarjoaa yleisten kirjastojen henkilökunnalle ajasta ja paikasta riippumattoman mahdollisuuden hyödyntää kirjastoalan täydennyskoulutuksen laadukkaita oppimissisältöjä. Verkko-oppimisolusta vähentää koulutusmatkojen tarvetta ja parantaa näin erityisesti pienten kirjastojen mahdollisuuksia osaamisen kehittämiseen.

Liboppi on alueellista kehittämistehtävää hoitavien kirjastojen yhteistyössä tuottama palvelu, joka on suunnattu kaikille Suomen yleisille kirjastoille. Liboppi-yhteistyön tavoite on parantaa täydennyskoulutuksen oppimissisältöjen tavoitavuutta sekä vähentää päällekkäistä työtä ja näin vapauttaa resursseja esimerkiksi alueellisten verkostoitumisen ja osaamisen kehittämisen tukemiseen. AKE-kirjastot voivat hyödyntää valtakunnallista tarjontaa myös alueellisissa koulutuksissa järjestämällä esimerkiksi valtakunnallisiin kursseihin liittyviä opintopiirejä ja työpajoja. Valtakunnallisten sisältöjen lisäksi jokainen AKE voi niin halutessaan hankkia tai tuottaa omaan alueelliseen Liboppi-osioonsa vain tämän alueen kirjastohenkilökunnalle suunnattua

Turun kaupunki

Liite 1

Vapaa-aikatoimiala, kirjastopalvelut

25.11.2024

sisältöä, mikäli esimerkiksi alueen erityispiirteiden huomioiminen sitä edellyttää. Palvelun tuottamista ohjaa laki yleisistä kirjastoista 8 §.

Liboppi-oppimisalustan valtakunnallista sisällöntuotantoa, kehittämistä ja tiedottamista koordinoi toimituskunta, jossa on vähintään yksi edustaja kaikista alueellista kehittämistehtävää hoitavista kirjastoista sekä valtakunnallista kehittämistehtävää hoitavasta kirjastosta. Toimituskunnan ja Libopin sisällöntuotannon koordinoiminen vetovastuu on yhdellä AKE-kirjastolla kaksi vuotta kerrallaan. Kaudella 2025–2026 toimituskunnan ja Libopin sisällöntuotannon vetovastuu on Vaasalla. Alustan teknisestä ylläpidosta huolehtii Turku.

Libopin vuoden 2025 sisällöntuotannon ja teknisen kehittämisen painopisteet on kuvattu oppimisalustan toimintasuunnitelmassa, joka on erillisenä liitteenä. Kaikki alueellista kehittämistehtävää hoitavat kirjastot osallistuvat palvelun tuottamiseen toimintasuunnitelmassa kuvatun yhteistyön kautta, mutta ainoastaan sisällöntuotannon vetovastuussa vuosina 2025–2026 oleva Vaasa ja teknisestä ylläpidosta vastaava Turku ovat liittäneet toimintasuunnitelman avustushakemukseensa.

Mikäli alueen kirjastot toivovat verkko-oppimissisältöjä aiheista, joita ei pystytä toteuttamaan Liboppiin toivotussa ajassa, voidaan verkko-oppimissisältöjä hankkia myös ostopalveluina ja tarjota niitä palvelutarjoajan oman alustan kautta.

3 Yleisten kirjastojen keskinäisen yhteistoiminnan edistäminen

3.1 Alueen kirjastojen keskinäisen yhteistyön, vertaistuen ja yhteydenpidon vahvistaminen

Kumppanikirjastotoiminta

Vuonna 2024 alueella aloitettiin kumppanikirjastotoiminta, jossa kirjastoja kannustetaan yhteiskehittämiseen toisen kooltaan ja toimintaympäristöltään samantyyppisen kirjaston kanssa sekä pyritään vahvistamaan alueen kirjastojen ja kirjastolaisten keskinäistä vuorovaikutusta. Toimintaan kuuluvat kumppanikirjastojen henkilökunnan vierailut toinen toistensa kirjastoissa, yhteisen kehittämisteeman valitseminen ja siihen liittyvien kehittämistoimien suunnittelu ja toteuttaminen.

Kumppanikirjastotoiminnasta saatiin ensimmäisen vuoden aikana hyviä kokemuksia, mutta toiminnassa havaittiin myös kehittämistarpeita. Vuonna 2025 kumppanikirjastotoimintaa jatketaan ja mukana olevia kumppanipareja ohjataan selkeämmin yhteiseen kehittämiseen. Kirjastoille pyritään myös tarjoamaan lisää työkaluja yhteiskehittämiseen kumppanin kanssa.

Kehittämistehtävään myönnettyllä avustuksella korvataan kumppanikirjastotoiminnasta aiheutuneita matkakustannuksia. Kehittämistehtävän rahoituksella voidaan kustantaa myös kirjastojen valitsemiin kehittämisteemoihin liittyviä koulutuksia. Koulutuksia voidaan räätälöidä valittujen kehittämisteemojen mukaan, mutta koulutukset ovat avoimia kaikille alueen kirjastolaisille.

AKE-henkilöstön vierailut alueen kirjastoissa

Koronan jälkeen järjestelmälliset AKE-henkilöstön vierailut alueen kirjastoissa aloitettiin vuonna 2024. Vuoden aikana AKE-henkilöstö vieraili n. puolessa alueen kunnista tutustumassa kirjastojen arkeen. Vierailuja jatketaan

vuonna 2025. Tavoitteena on, että vuoden loppuun mennessä AKE-henkilöstö on tavannut kaikkien alueen kuntien kirjastotyöntekijöitä heidän omassa työympäristössään. Vierailuilla keskustellaan kirjastojen arjen onnistumisista ja kehittämiskohteista. AKE-henkilöstö välittää kiertäessään hyväksi havaittuja käytänteitä kirjastoista toiseen, tekee AKE-toiminnan eri osa-alueita tutuksi sekä kannustaa alueen kirjastohenkilöstöä mukaan AKEn toimintaan. Vierailuilla kartoitetaan myös alueen kirjastojen tarpeita AKE-toiminnan kehittämisen suhteen.

Vuoden 2025 jälkeen vierailuja alueen kirjastoissa jatketaan edelleen. Ensimmäisen koronan jälkeisen kierroksen jälkeen vierailut räätälöidään kirjastojen tarpeiden mukaan ja kirjastoille tarjotaan esimerkiksi kunkin senhetkiseen tarpeeseen vastaavia sparraushetkiä ja henkilökunnan työpajoja. Näiden sisältöjen suunnittelu aloitetaan jo vuoden 2025 aikana.

Varsinaisen järjestelmällisen kirjastovierailujen kiertueen lisäksi AKE-henkilökunta jalkautuu kirjastoihin erilaisten koulutus- ja verkostoitumistapahtumien yhteydessä. Lähikoulutuksia ja alueellisten verkostojen tapaamisia pyritään järjestämään laajasti eri puolilla aluetta. Mikäli useisiin alueen kuntiin tulee matkustuskieltoja tiukan taloustilanteen takia, kaikki sisällöt pystytään kuitenkin siirtämään myös etätoteutukseen, jotta kaikilla on tasapuoliset mahdollisuudet osallistua.

Etäkahvihetket

Vuonna 2025 jatketaan myös alueen kirjastohenkilöstölle suunnattuja etäkahvihetkiä. Yleisten koko henkilöstölle suunnattujen etäkahvien osallistujamäärät ovat koronaan jälkeen jääneet yleensä pieniksi, joten yleisten kahvihetkien sijaan etäkahveja on suunnattu eri alueellisten verkostojen jäsenille ja esimerkiksi tietyn kirjastotyön osa-alueen parissa työskenteleville. Näin kahvihetkien alustuksia ja muuta sisältöä on saatu kohdennettua paremmin osallistujien mielenkiintoa vastaavaksi. Omia kahvihetkiä järjestetään esimerkiksi kirjastojen johtajille, lasten- ja nuortenkirjastotyötä tekeville kirjastolaisille ja erityispalveluiden, tapahtumien tai viestinnän parissa työskenteleville kirjastolaisille. Myös kaikille alueen kirjastolaisille avoimia yhteisiä kahvihetkiä voidaan edelleen järjestää. Osaan kahvihetkistä pyydetään mukaan ulkopuolisia asiantuntijoita, jotka alustavat esimerkiksi muilla alueilla tehdyistä kirjastohankkeista ja kokeiluista sekä kirjastotyöhön sopivista uusista työkaluista. Yhteensä vuoden aikana järjestetään 20–30 etäkahvihetkeä.

3.2 Alueellisten työryhmien ja verkostojen tukeminen

Lounais-Suomen kirjastoissa toimii useita alueellisia työryhmiä ja yhteistyöverkostoja. Työryhmät suunnittelevat alueellista kehittämistoimintaa sekä tuottavat alueen kirjastoille palveluita ja yhteiskäyttöisiä materiaaleja, jotka tukevat osaltaan kirjastojen toiminnan laadun parantamista ja vähentävät päällekkäistä työtä kirjastoissa. Sekä työryhmät että eri substanssialueisiin keskittyvät verkostot tarjoavat avoimen foorumin yhteiskehittämiseksi, tietojen ja kokemusten vaihdolle sekä vertaisoppimiselle.

Alueellisen kehittämistehtävän hoitamiseen saadulla avustuksella maksetaan työryhmän vetämiseen ja verkoston toiminnan koordinointiin käytetty työaika. Työryhmille ja verkostoille voidaan järjestää myös ryhmän substanssiin liittyviä opintomatkoja, koulutuksia ja verkostoitumistapahtumia. Nämä tapahtumat ovat avoimia kaikille alueen kirjastotyöntekijöille, mutta niihin kutsutaan erityisesti ryhmien jäseniä. Avustuksella korvataan myös työryhmien kokouksiin osallistumisesta aiheutuneet matkakulut työryhmien

Turun kaupunki

Liite 1

Vapaa-aikatoimiala, kirjastopalvelut

25.11.2024

nimettyjen jäsenten osalta. Lisäksi korvataan kokousjärjestelyistä sekä yhteisten materiaalien ja palveluiden tuottamisesta aiheutuneita kustannuksia, kuten esimerkiksi käännöspalveluita ja graafista suunnittelua. Työryhmien ja verkostojen käyttöön tarjotaan Turun kaupungin ylläpitämät Microsoft Teams -työtilat.

Vuonna 2025 myös työryhmien ja verkostojen toiminnassa painotetaan verkostoitumisen ja yhteistyön vahvistumista. Tähän pyritään mm. järjestämällä ryhmille riittävästi sosiaalista aikaa ja lähitapaamisia. Kehittämistehtävän rahoituksella voidaan kustantaa yhteiskuljetuksia lähitapaamisiin, tapaamisten tarjoiluja sekä verkostoitumista ja kehittämistä tukevaa ohjelmaa.

Kehittämistehtävän tavoitteiden saavuttamista edistävät Lounais-Suomen alueella seuraavat työryhmät ja yhteistyöverkostot:

Alueellinen suunnittelu-, kehittämis- ja seurantaryhmä

Ryhmän tarkoituksena on tukea Turun kaupunginkirjaston alueellista kehittämistoimintaa sekä linjata sille suuntaviivat. Ryhmässä käsitellään muun muassa kehittämistehtävän vuosittaisia painopisteitä ja toimintasuunnitelmaa (ml. rahoitus ja resurssit) sekä alueen kirjastojen yhteisiä hankesuunnitelmia.

Lisäksi ryhmä määrittelee alueelliset osaamisen kehittämisen painopisteet ja linjaa kirjastojen keskinäisen yhteistoiminnan edistämiseksi käytettävät toimintamuodot. Ryhmässä käsitellään myös koulutussisältöjen teemoja, alueellisten verkostojen toimintaa sekä muita kirjastojen toiminnan vahvistumista tukevia toimia. Ryhmä vastaa myös AKE-toiminnan seurannasta ja tukee AKE-henkilöstöä toiminnan pitkäjänteisessä ja suunnitelmallisessa kehittämisessä.

Ryhmä kokoontuu 2–4 kertaa vuodessa. Ryhmässä on pysyvä edustus Turun ja Porin kaupunginkirjastoista sekä Lounais-Suomen aluehallintovirastosta. Turun kaupunginkirjastosta ryhmään osallistuvat toiminnan johtamisesta ja alueellisen kehittämistehtävän suunnittelusta, taloudesta, koordinoinnista ja raportoinnista vastaavat henkilöt. Lisäksi kaikki Lounais-Suomen kirjastokimppat (Blanka-, Loisto-, Sata- ja Vaski-kirjastot) sekä kimppoihin kuulumattomat kirjastot (Someron kaupunginkirjasto) voivat ilmoittaa ryhmään oman vaihtuvan edustajansa. Vaihtuvien jäsenten kauden pituus on kaksi vuotta.

Kirjastojen näkyvyystyöryhmä

Työryhmän tehtäviin kuuluvat kirjastojen näkyvyyden ja vaikuttavuuden edistäminen, sitä tukevien materiaalien ja kampanjoiden tuottaminen sekä aiheeseen liittyvien koulutussisältöjen ideoiminen. Ryhmä myös suunnittelee ja toteuttaa Varsinais-Suomen ja Satakunnan kirjastojen yhteisen messuosaston Turun kansainvälisille kirjamesuille.

Ryhmän tavoite on kirjaston tarjoamien palveluiden tekeminen näkyvämmäksi palvelun potentiaalisille asiakkaille sekä kirjastotyön sisältöjen ja vaikuttavuuden tekeminen näkyvämmäksi päättäjille, sidosryhmille ja asiakkaille. Ryhmä pyrkii myös lisäämään kirjastojen vaikuttavuutta niiden näkyvyyttä lisäämällä.

Ryhmän jäseneksi voivat ilmoittautua kaikki viestinnästä, markkinoinnista ja vaikuttavuudesta kiinnostuneet Varsinais-Suomen ja Satakunnan kirjasto-työntekijät. Ryhmässä on jäseniä alueen kaikista neljästä kirjastokimpasta. Ryhmä kokoontuu 2–4 kertaa vuodessa. Koko ryhmän kokousten ulkopuolella yhteistyötä tehdään verkossa ja vaihtuvia tarkoituksia varten kootuissa pienryhmissä (esim. kirjamessuosaston suunnittelu ja viestintäkampanjojen materiaalien työstäminen).

VarSat-ydinryhmä ja verkosto

VarSat-verkosto tarjoaa vertaistukea kaikille alueen lasten- ja nuortenkirjastotyötä tekeville sekä helpottaa hyvien ja toimiviksi todettujen käytänteiden levittämistä. Verkoston toimintaan osallistuminen on avointa kaikille alueen kirjastoissa lasten- ja nuortenkirjastotyötä tekeville. Ryhmän sähköpostilistalla ja Microsoft Teams -työtilassa on vähintään yksi jäsen alueen jokaisesta kirjastosta. Verkoston toimintaa suunnittelevassa VarSat-ydinryhmässä on edustajia Blanka-, Loisto-, Sata- ja Vaski-kirjastoista. Ydinryhmä järjestää koko verkostolle tapaamisia vähintään 2 kertaa vuodessa. Ydinryhmä voi kokoontua tarvittaessa useammin. Kokousten ulkopuolella yhteistyötä tehdään verkossa.

Ryhmä järjestää lasten- ja nuortenkirjastotyön vapaamuotoisia aamukahvihetkiä, joihin voidaan pyytää mukaan myös ulkopuolinen vierailija alustamaan toivotusta aiheesta. Varsat-ryhmän tehtäviin kuuluu myös yhteistyö lasten ja nuorten lukemista ja lukutaitoa edistävien kirjastopalvelujen valtakunnallista erityistehtävää hoitavan kirjaston kanssa (ERTE). VarSat-ryhmän jäsenet osallistuvat aktiivisesti valtakunnallisen verkoston toimintaan ja levittävät alueella verkoston kautta tietoon saatuja hyviä käytänteitä.

Vuonna 2025 VarSat-ryhmä suunnittelee ja toteuttaa Tarinatornado-koulutuspäivän sekä hyvien käytäntöjen jakamiseen keskittyvän Käytäntöpäivän. Lisäksi ryhmä voi järjestää opinto- ja verkostoitumismatkoja sekä etäkoulutuksia. Ryhmän tehtävänä on myös vastata kirjavinkkaripankin sekä satu- ja vauvalorusalkkujen ylläpidosta ja uudistamisesta.

Digitryöryhmä

Digitryöryhmä on avoin kaikille uusista teknologioista sekä digitaalisten kirjastopalveluiden kehittämisestä kiinnostuneille alueen kirjastojen työntekijöille. Ryhmä kokoontuu vähintään kahdesti vuodessa keskustelemaan mm. alueen kirjastoissa annettavaan digitukeen sekä kirjastoihin liittyvään digitaaliseen kehitykseen liittyvistä teemoista. Lisäksi vuosittain järjestetään toimintapäivä, jossa digiuteliaat pääsevät verkostoitumaan lähitapaamisessa ja tutustumaan uusiin teknologioihin.

Ryhmän tarkoitus on tarjota paikka asiakkaille annettavaan digitukeen liittyvien hyvien käytänteiden jakamiseen sekä vertaistukeen ja -oppimiseen. Ryhmällä on tiiviit yhteydet niin kirjastojen seniorityöhön kuin mediakasvatustyöhönkin, ja yhdessä VarSat-verkoston sekä moninaisuustyöryhmän kanssa digitukea pyritään kehittämään paremmin asiakkaita palvelevaksi. Digitryöryhmä tarjoaa jäsenilleen myös mahdollisuuden tutustua uusiin teknologioihin ja digitaalisiin ilmiöihin. Vuonna 2025 toiminnassa keskitytään valtakunnallisten teemaviikkojen toiminnan ideointiin ja tukemiseen esimerkiksi valmiilla tapahtumaresepteillä.

Moninaisuustyöryhmä

Moninaisuustyöryhmän tehtäviin kuuluu aikuisten erityisryhmien palveluiden kehittäminen. Verkoston toiminta kattaa kirjastojen seniorityön, monikulttuurisen työn ja muiden aikuisten erityisryhmien kanssa tehtävän kirjastotyön, mutta tavoitteena on pyrkiä kehittämään kaikille asiakkaille mahdollisimman saavutettavia kirjastopalveluita.

Ryhmä suunnittelee vuodelle 2025 opintoretken ja muutamia yhteisiä koulutus- ja kehittämistilaisuuksia. Ryhmä kokoontuu noin kaksi kertaa vuodessa suunnittelemaan toimintaansa ja noin kerran kuussa etäkahveille, joiden tavoitteena on ryhmän jäsenten tutustuminen toisiinsa sekä hyvien käytäntöjen jakaminen.

Tapahtumaverkosto

Alueen vuosien 2022 ja 2023 erityinen alueellinen kehittämisteema oli kirjastojen tapahtumatuotannon ja -viestinnän vahvistaminen. Uudet ilmiöt tuuksi kirjastossa ja Nyt tapahtuu -projektikokonaisuuksissa tuotettiin kirjastoille tapahtumapaketteja, tarjottiin henkilökunnalle tapahtumatuotantoon liittyvää koulutusta sekä kannustettiin kirjastoja yhteistyöhön tapahtumien tuotannossa. Projektikokonaisuudet nostivat esiin tarpeen uudelle tapahtumatuotantoon keskittyvälle verkostolle. Verkosto aloitti toimintansa osana projektiluontoista työskentelyä, ja projektin päättyessä verkosto jäi toimimaan yhtenä projektin konkreettisena tuloksena.

Verkoston tärkein tehtävä on toimia yhteisen ideoinnin ja vertaistuen kanavana tapahtumien parissa työskenteleville. Verkoston kautta kirjastot voivat jakaa hyviä käytäntöjä, etsiä yhteistyökumppaneita tapahtumien toteutukseen, toteuttaa niin halutessaan yhdessä eri kirjastojen kanssa tapahtumasarjoja sekä jakaa esim. kirjailijavierailuista aiheutuvia kustannuksia keskenään. Jotta verkoston yhteistyö voi toimia luontevasti, tarvitsee verkosto etätapaamisten ja yhteisen Microsoft Teams -työtilan lisäksi lähitapaamisia, joita yhdistetään tapahtumatuotantoon liittyviin lähikoulutuksiin.

3.3 Kaksikielisten kirjastojen yhteistyö

Turun kaupunginkirjasto osallistuu Ruotsinkielisen kehittämistehtävien yhteistyöryhmän (Svenska samarbetsgruppen för utvecklingsuppdrag, ÅKE) toimintaan yhdessä Helsingin, Porvoon ja Vaasan kaupunginkirjastojen sekä Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintoviraston ruotsinkielisen sivistystoimen yksikön kanssa. Ryhmä suunnittelee ja järjestää ruotsinkielisiä täydennuskoulutuksia sekä koordinoi ruotsinkielisten palveluiden ja henkilökunnan osaamisen kehittämistä valtakunnallisesti.

Toimialueella on kolme kaksikielistä kuntaa (Kemiönsaari, Parainen ja Turku). Lisäksi toimialueella on kolme sellaista suomenkielistä kuntaa (Kaarina, Pori ja Salo), joissa toimii ruotsinkielinen koulu tai päiväkotit. Ryhmän yhtenä painopisteenä on tukea näiden kielisaarekekuntien ruotsinkielisten kirjastopalveluiden kehittämistä.

Toimialueen kirjastoissa työskentelevän ruotsin- ja kaksikielisen henkilöstön asiantuntijuutta edistetään tietojen ja kokemusten vaihdolla sekä tarjoamalla mahdollisuutta osallistua Turun kaupunginkirjaston ruotsinkielisen työryhmän (Svenska gruppen) kokouksiin. Alueen kaksikielisten kuntien Paraisten ja Kemiönsaaren kirjastojen kanssa järjestetään myös tarpeen mukaan tapaamisia kaksikielisten kirjastopalveluiden kehittämisestä. Niihin osallistuvat

mahdollisuuksien mukaan myös edustajat Lounais-Suomen aluehallintovirastosta sekä Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintoviraston ruotsinkielisen sivistystoimen yksiköstä.

3.4 Kaukolainaus

Turun kaupunginkirjastolla on alueellista kehittämistehtävää hoitavana kirjastona velvollisuus antaa kaukolainoja maksutta muille yleisille kirjastoille (*Laki yleisistä kirjastoista 12 §*). Kaukolainoja lähetetään muihin yleisiin kirjastoihin tarpeen mukaan.

4 Toiminnalliset tavoitteet

Oheisessa taulukossa (Taulukko 1: Toiminnalliset tavoitteet) on määritelty Turun kaupunginkirjaston alueellisen kehittämistehtävän keskeiset toiminnalliset tavoitteet, tavoitteen toteutumista kuvaavat mittarit sekä mittarien tavoitetaso vuodelle 2025. Taulukossa esitettyjen mittarien lisäksi toiminnan arvioinnissa käytetään välineenä alueen koko kirjastohenkilökunnalle suunnattua palautekyselyä, joka teetetään vuosittain.

Kaikista koulutuksista kerätään palautetta EVS-kyselyllä (*Event Value Score*). Lisäksi uudentyypisistä koulutuksista ja muista toimenpiteistä kerätään palautetta kutakin kokeilua varten räätälöidyllä palautekyselyllä, jonka ensisijainen tarkoitus on kerätä tietoa kokeilujen onnistumisesta sekä auttaa kehittämään uudentyypisiä tapahtuma- ja toimintakonsepteja paremmin alueen kirjastoja palveleviksi.

Hankkeiden, muiden kehittämiskokonaisuuksien ja myös yksittäisten toimenpiteiden arvioinnissa painotetaan kehittävän arvioinnin otetta. Tavoitteena on nostaa toiminnasta esiin sekä onnistumisia että kehittämiskohteita ja löytää keinoja toiminnan jatkuvaan kehittämiseen. Kehittävässä arvioinnissa korostetaan alueen kirjastohenkilökunnan osallisuutta, mutta arviointimenetelmät valitaan aina tilanne- ja tapauskohtaisesti.

Taulukko 1: Toiminnalliset tavoitteet

Ohjaavat tavoitteet	Toimenpide tavoitteen saavuttamiseksi	Tavoitteen toteutumista kuvaava mittari/indikaattori	Mittarin tavoitetaso 2025
ALUEELLINEN KEHITTÄMISTEHTÄVÄ TOIMIALUEENA VARSINAIS-SUOMEN JA SATA- Toimialueen yleisten kirjastojen toiminnan vahvistumisen ja kehittymisen tukeminen	Yhdessä toteutettavien kehittämisideoiden hankkeistamisen koordinointi sekä jo päätyneissä hankkeissa käynnistetyin työn jatkuvuuden varmistaminen	Kehittämishankkehakemusten lukumäärä	1–2
		Käynnissä olevien alueellisten kehittämishankkeiden lukumäärä	1
		Lounais-Suomen kirjastojen kestävä kehityksen tiekartan seurantakokouksien määrä	2
	Tiedotteiden sekä jaettavien ja lainattavien materiaalien tuottaminen	Lounais-Suomen kirjastojen extranetissä julkaistujen tiedotteiden lukumäärä	150–200
		Tiedotteet tilanneiden sähköpostiosoitteiden lukumäärä	≥ 600
		AKE-toimintaa ja muita ajankohtaisia aiheita esiteltävien infotilaisuuksien määrä	4–6
		Lounais-Suomen kirjastojen extranetin käyttökerrat	≥ edellisen vuoden toteuma
	Alueen kirjastopalveluiden näkyvyyden parantaminen	Alueen kirjastojen yhteisen messuosaston suunnittelu ja organisointi Turun Kirjamessuille	Toteutunut
		Alueen yhteisten viestintä- ja markkinointikampanjojen suunnittelu ja toteuttaminen	2
	ALUEELLINEN KEHITTÄMISTEHTÄVÄ Henkilöstön osaamisen tukeminen	Monipuolisen ammatillisen täydennyskoulutuksen järjestäminen	Täydennyskoulutusten lukumäärä
Koulutuksiin osallistuneiden kirjastojen prosentuaalinen osuus toimialueen kaikista kirjastoista			≥ 90 %
Lähikoulutuksiin osallistuneiden kirjastolaisten määrä			≥ 200
Koulutuspalautteiden EVS-kyselyiden keskiarvo (asteikko 0-100)			≥ 80
Opinto- ja verkostoitumismatkojen järjestäminen alueen kirjastohenkilöstölle		Opinto- ja verkostoitumismatkojen lukumäärä	2–4
		Matkoille osallistuneiden henkilöiden määrä	≥ 50
Työkiertojaksojen ja kumppanikirjastotoiminnan koordinointi		Työkiertojaksojen lukumäärä	5
		Kumppanikirjastotoimintaan osallistuneiden kirjastojen osuus kaikista toimialueen kirjastoista	≥ 25 %
Pedagogisien verkkosisältöjen tarjoaminen omaehtoiseen oppimiseen		Toimialueen kirjastoille tarjottujen uusien oppimismoduulien lukumäärä Liboppi-oppimisalustalla	2–5
		Verkkokursseja suorittaneiden kirjastojen prosentuaalinen osuus kaikista toimialueen kirjastoista	≥ 60 %
ALUEELLINEN KEHITTÄMISTEHTÄVÄ Yleisten kirjastojen keskinäisen yhteistoiminnan edistäminen	Alueellisten työryhmien toiminnan tukeminen sekä kirjastojen välisen vertaistuen ja keskinäisen yhteydenpidon vahvistaminen	Työryhmien järjestämien tapaamisten lukumäärä	Kaikki työryhmät kokoontuneet ≥ 2 kertaa vuoden aikana
		Alueen kirjastohenkilöstölle järjestetyt etäkahvihetket	20–30
	Kehittämisaikojen kirjastojen arkeen tutustuminen ja vierailut alueen kirjastoissa	AKE-henkilöstön vierailujen kuntien prosentuaalinen osuus kaikista toimialueen kunnista (vuodet 2024 ja 2025 yhteenlaskettuna)	100 %
	Kaksikielisten kirjastojen yhteistyöhön osallistuminen	Ruotsinkielisen kehittämistehtävien yhteistyöryhmän järjestämien tapaamisten lukumäärä	2–4
		Yhteistyössä suunniteltujen ja toteutettujen ruotsinkielisten tapahtuma- ja koulutussisältöjen lukumäärä	2–3
	Kaukolainojen tarjoaminen maksutta muille yleisille kirjastoille	Lähetettyjen kaukolainojen nidemäärä	≈ edellisen vuoden toteuma

5 Henkilöstöresurssit

Seuraavassa olevassa taulukossa (Taulukko 2: Henkilöstöresurssit) esitetään Turun kaupunginkirjaston alueellisen kehittämistehtävän hoitamiseen osallistuvan henkilöstön keskeiset tehtäväkokonaisuudet sekä tehtävän hoitamiseen käytettävä työaika prosentteina.

Taulukko 2: Henkilöstöresurssit

Alueellisen kehittämistehtävän hoitamiseen käytettävä työaika 2024			
Vakanssinumero	Tehtävänimike	Työaika (htv-%)	Keskeiset tehtäväkokonaisuudet
402633	informaatikko	100 %	Alueellisen kehittämistoiminnan koordinointi. Kirjastopalveluiden uudistamisen konseptointi sekä alueellisten kehittämishankkeiden suunnittelu ja hallinnointi. Kehittämistoiminnan vaikutusten seuranta ja arviointi. Osaamisen kehittämisen suunnittelu ja koordinointi alueellisella tasolla. Liboppi-oppimisalustan kehittämisen koordinointi. Täydennyskoulutusten ja muiden kehittämistoimenpiteiden järjestäminen, sisällöntuotanto ja raportointi sekä niistä tiedottaminen. Yleisten kirjastojen keskinäisen yhteistoiminnan edistäminen. Kehittämistehtävää hoitavien kirjastojen yhteistoimintaverkoston toimintaan osallistuminen.
402588	informaatikko	80 %	Täydennyskoulutusten ja muiden kehittämistoimenpiteiden järjestäminen, sisällöntuotanto ja raportointi sekä niistä tiedottaminen. Kirjastojenvälisen viestinnän ja verkkosisältöjen suunnittelu ja toteuttaminen. Liboppi-oppimisalustan sekä muiden verkkopalveluiden ja sovellusten tukeen, ylläpitoon ja kehittämiseen liittyvät asiantuntijatehtävät. Yleisten kirjastojen keskinäisen yhteistoiminnan edistäminen. Kehittämistehtävää hoitavien kirjastojen verkoston toimintaan osallistuminen.
402450	informaatikko	75 %	Täydennyskoulutusten ja muiden kehittämistoimenpiteiden järjestäminen, sisällöntuotanto ja raportointi sekä niistä tiedottaminen. Kirjastojenvälisen viestinnän ja verkkosisältöjen suunnittelu ja toteuttaminen. Liboppi-oppimisalustan sekä muiden verkkopalvelujen kehittämiseen ja ylläpitoon osallistuminen. Yleisten kirjastojen keskinäisen yhteistoiminnan edistäminen. Kehittämistehtävää hoitavien kirjastojen verkoston toimintaan osallistuminen.
980058	projektisuunnittelija	90 %	Lukutaitoteemaan liittyvien kirjastohenkilöstölle suunnattujen koulutusten ja työpajojen järjestäminen, kirjastojen käyttöön tarkoitettujen materiaalipakettien suunnittelu ja koostaminen, kirjastojen yhteistyön koordinointi sekä kirjastojen tukeminen uusien yhteistyörakenteiden ja työtapojen luomisessa. Tehtäviisi sisältyy myös palveluhankintojen tekemistä. Raportointi sekä kirjastojenvälisen viestinnän ja verkkosisältöjen suunnittelu ja toteuttaminen. Liboppi-oppimisalustan sekä muiden verkkopalvelujen kehittämiseen ja ylläpitoon osallistuminen. Yleisten kirjastojen keskinäisen yhteistoiminnan edistäminen. Kehittämistehtävää hoitavien kirjastojen verkoston toimintaan osallistuminen.
402624	vastaava informaatikko	20 %	Lähijohtajan henkilöstöhallinnolliset ja työnjohdolliset tehtävät.

402413	palvelupäällikkö	10 %	Alueellisen kehittämistehtävän suunnittelusta, koordinoinnista ja raportoinnista vastaaminen. Talous- ja henkilöstöhallinnolliset tehtävät. Kehittämistoimenpiteiden järjestäminen. Kehittämistehtävää hoitavien kirjastojen yhteistoimintaverkoston toimintaan osallistuminen.
402404	kirjastopalvelujohtaja	10 %	Toiminnan johtaminen sekä kehittämistehtävän suunnitteluun ja koordinointiin osallistuminen. Kehittämistehtävää hoitavien kirjastojen yhteistoimintaverkoston toimintaan osallistuminen.
402592	erikoiskirjastovirkailija	5 %	Antokaukopalveluun liittyvät tehtävät.
402481	vahtimestari	5 %	Kaukolainojen ja muun materiaalin välittäminen kirjastoille sekä kaukolainakustannusten seuranta. Koulutusten ja kokousten tilajärjestelyihin osallistuminen.
402477	vahtimestari	5 %	Kaukolainojen ja muun materiaalin välittäminen kirjastoille sekä kaukolainakustannusten seuranta. Koulutusten ja kokousten tilajärjestelyihin osallistuminen.
Yhteensä: 4,00 henkilötyövuotta			